

Bloeiend Bedrijf, akkerbouwers en veehouders: goed voor 600 kilometer bloeiende akkerranden

Biodiversiteit inzetten tegen landbouwplagen

“Het samenwerkingsverband Bloeiend Bedrijf bestaat uit ruim 300 biologische en gangbare agrarische ondernemers. Voornaamste doelstelling: opdoen en uitwisselen van kennis en ervaring over het effect van bloeiende akkerranden op natuurlijke plaagbeheersing.”

TEKST & FOTO'S MERIJN BOS

Dit jaar is er een bijzonder samenwerkingsverband van start gegaan. Ruim 300 akkerbouwers en veehouders met bouwland hebben dit jaar samen bijna 600 kilometer bloeiende akkerranden aangelegd voor nuttige biodiversiteit. Die akkerranden trekken bestuivende insecten en natuurlijke vijanden van landbouwplagen aan, een concept waar dertig jaar geleden al mee werd gewerkt in de biologische landbouw. Na jaren van onderzoek financiert het Ministerie van E, L & I sinds maart dit jaar het samenwerkingsverband Bloeiend Bedrijf, om dit concept breed in de landbouwpraktijk te introduceren.

Biologisch melkveehouder Teunis Jacob Slob uit Noordeloos is samen met Veelzijdig Boerenland en het Louis Bolk Instituut initiatiefnemer van Bloeiend Bedrijf. Het samenwerkingsverband kenmerkt zich door een

sterke regionale organisatie via een groeiend aantal agrarische natuurverenigingen en een landelijke begeleiding vanuit het Louis Bolk Instituut, koepelorganisaties Veelzijdig Boerenland en BoerenNatuur en vereniging De Natuurweide.

NUTTIGE KRUIDENMENGSELS

Kruiden en kruidenmengsels die nuttige biodiversiteit stimuleren

- De ingezaaide kruiden produceren nectar en stuifmeel, waar ook insecten met korte monddelen makkelijk bij kunnen.
- De ingezaaide kruiden veroorzaken zelf geen onkruiddruk.
- De ingezaaide kruiden trekken geen ziekten en plagen aan.
- De mengsels bloeien zo vroeg en zo lang mogelijk.
- Meerjarige mengsels vormen habitat voor nuttige insecten om te overwinteren.

In Nederland wordt al sinds eind jaren '80 van de vorige eeuw onderzoek gedaan naar akkerranden en hun rol in natuurlijke plaagbeheersing*. Daardoor is er veel praktijkkennis opgedaan over hoe het werkt en hoe boeren zelf het effect van de natuurlijke plaagbeheersers kunnen beoordelen.

Gedurende de drie jaar dat Bloeiend Bedrijf gefinancierd wordt, staan het opdoen en uitwisselen van kennis en ervaring centraal. Akkerranden zijn niet het makkelijkste gewas. Tijdens dit eerste jaar is heel duidelijk geworden hoe sterk de opkomst van de kruidenmengsels kan verschillen. Sommige kruiden bloeien op de ene plek wel, en op de andere niet. Sommige akkerranden schieten vol met ongewenste onkruiden, andere blijven haast als vanzelf mooi schoon. Door die ervaringen centraal te verwerken en uit te wisselen worden relaties gelegd tussen de verschillende aspecten van aanleg en beheer, en het uiteindelijke succes van de rand. Biologische ondernemers zijn extra afhankelijk van natuurlijke processen. De bloeiende akkerranden kunnen op bedrijfsniveau een goede aanvulling van de biologische akker-

bouw zijn omdat ze de natuurlijke processen van plaagbeheersing ondersteunen. Inzicht in en ontzag voor de grote hoeveelheid nuttige insecten op en rond akkers biedt voor gangbare ondernemers zelfs steun om het gebruik van insecticiden terug te dringen.

Bloemen vs landbouwplagen

Dat biodiversiteit en landbouw hand in hand kunnen gaan wordt zelden zo sterk geïllustreerd als door bloeiende akkerranden, die natuurlijke plaagbeheersing stimuleren. Nectar en stuifmeel van bloemen trekken insecten aan die in het naastgelegen hoofdgewas plagen te lijf gaan. De belangrijkste groep landbouwplagen waar de randen negatief effect op kunnen hebben zijn de bladluizen. Door begrip voor de natuurlijke vijanden durven sommige gangbare akkerbouwers het zelfs al aan niet meer tegen luizen te spuiten. De belangrijkste natuurlijke vijanden van bladluizen worden aangetrokken door (ingezaaide) bloemen. Volwassen zweefvliegen bijvoorbeeld (zie foto 1 linker pagina) eten nectar en stuifmeel, maar leggen hun eitjes bij bladluizen. Hun larven vreten vervolgens bladlui-

zen weg (foto 2). Bladluizen mogen tot op zekere hoogte best op een akker voorkomen, want in een gezond systeem houden hun natuurlijke vijanden de bladluisdruk acceptabel. Dan moet er natuurlijk wel voldoende nectar en stuifmeel aanwezig zijn.

Rol voor het toekomstige GLB

De ervaringen binnen Bloeiend Bedrijf bevestigen dat de kosten van aanleg en beheer van een akkerrand niet geheel gedekt worden door de winst in de gewasbescherming. Het blijft dus noodzakelijk om financiële steun vanuit de maatschappij te krijgen voor de aanvullende maatschappelijke diensten zoals een mooi, bloeiend landschap, verhoogde biodiversiteit en verminderd gebruik van chemische middelen. Dat kan bijvoorbeeld in het kader van het nieuwe gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) dat in 2014 van start gaat. ■

Bloeiend Bedrijf kan nog steeds nieuwe deelnemers verwelkomen. Wilt u ook meedoen? Kijk op www.bloeiendbedrijf.nl of mail naar m.bos@louisbolk.nl.

* Zie ook het interview met Prof. dr. Geert de Snoo op pagina 12 van deze uitgave.

DEMONSTRATIE-BIJEENKOMSTEN

De hoeveelheid rondkruipende en vliegende insecten is telkens weer verbazingwekkend. De aangesloten bedrijven werken met enthousiasme aan het stimuleren en herkennen van de nuttige groepen insecten. Daarmee kunnen ze de natuurlijke plaagbeheersing op het eigen bedrijf beoordelen en verbeteren.